

Parnassia Addiction Research Centre

Jaarverslag 2019

Inhoudsopgave

Voorwoord	3
Het PARC in het kort	4
Samenwerking	5
Kennis delen	6
Begeleiding van medewerkers bij wetenschappelijke deel van opleiding	6
Onderwijs	7
Begeleiding van studenten	9
Presentaties	10
Projecten	11
Projecten uitgelicht	12
Publicaties	16
Pers, (social) media en contact	18

Voorwoord

Dit jaarverslag kwam tot stand terwijl de coronacrisis in volle omvang over ons heen begon te denderen. Wij willen het jaarverslag daarom beginnen met iedereen veel sterkte en wijsheid te wensen in de komende periode.

Met plezier geven wij hierbij een overzicht van de werkzaamheden die wij in 2019 in het Parnassia Addiction Research Centre (PARC) hebben uitgevoerd. Ook in 2019 hebben we weer geprobeerd om de zorg aan jongeren en volwassenen met een verslaving – en veelal een reeks van comorbide problemen – maximaal te ondersteunen met behulp van wetenschappelijk onderzoek. Deels betreft dit onderzoek dat wij zelf vanuit het PARC op behandelafdelingen en op landelijk niveau uitvoeren, deels gaat het om het informeren van onze zorgprofessionals en bestuurders over belangrijke bevindingen uit onderzoek elders.

**VINCENT
HENDRIKS**

HOOFD ONDERZOEK PARC &
HOGLERAAR VERSLAVING EN
PSYCHIATRISCHE COMORBIDITEIT
CURIUM-LUMC

Het is van groot belang om het wetenschappelijk onderzoek naar verslaving en de behandeling van verslaving landelijk goed af te stemmen. Het PARC speelt daarbij een voortrekkersrol, door met en via het kennisnetwerk/expertisecentrum Verslavingskunde Nederland te komen tot goede onderzoeksinitiatieven en subsidievoorstellen die breed door de verslavingszorginstellingen gedragen worden. Naast onderzoek besteden we veel aandacht aan het opleiden van jonge professionals. Wij doen dit onder meer door het geven van colleges en workshops op hogescholen en universiteiten, het begeleiden van opleidingen binnen de PG, en het aanbieden van stageplaatsen voor

masterstudenten – vooral geneeskunde en psychologie. Met deze bijdragen aan onderwijs en opleiding proberen we studenten te interesseren voor het specialisme verslavingszorg.

Veel dank aan alle medewerkers van het PARC: Peter Blanken en Renske Spijkerman (senior onderzoekers), Evelien van der Schee (postdoc onderzoeker), Patty van Benthem en Christina Moska (promovendi), Renske Rigter (onderzoeksassistent), Monique van Rooij (secretaresse) en Ron Strijaards (manager bedrijfsvoering).

Vincent Hendriks

Hoofd verslavingsonderzoek PARC

Hoogleraar Verslaving en psychiatrische comorbiditeit, Curium-LUMC

Het PARC in het kort

Het Parnassia Addiction Research Centre (PARC) is het onderzoeksinstituut van de Parnassia Groep dat al ruim 20 jaar wetenschappelijk onderzoek verricht naar verslaving en daaraan verbonden individuele, sociale en maatschappelijke problemen.

Onze missie

Op grond van inzichten uit onderzoek willen wij het zorgbeleid mede richting geven en de effectiviteit en doelmatigheid van de zorg aan mensen met een verslaving verbeteren. Dat doen wij door wetenschappelijk onderzoek uit te voeren en door nationale en internationale kennis te verzamelen en over te dragen.

Onze thema's

- verslaving
- individuele, sociale en maatschappelijke problemen bij verslaving
- farmacologische en psychosociale behandelingen
- vroegsignalering en vroeginterventies
- herstelondersteunende zorg
- psychiatrische comorbiditeit
- ontwikkelen van meer gerichte, gepersonaliseerde interventies
- maatschappelijke integratie
- chroniciteit van verslaving
- jongeren en verslaving

Samenwerking

In 2019 heeft het PARC opnieuw veel samengewerkt met universiteiten, onderzoeks- en kenniscentra, instellingen voor verslavingszorg en instellingen in de ggz en kinder- en jeugdpsychiatrie. Hieronder een greep uit de samenwerkingspartners:

Instellingen voor verslavingszorg:

Instellingen kinder- en jeugdpsychiatrie:

Universiteiten:

(Inter)nationale onderzoeks- en kenniscentra:

Kennis delen

Kennis delen is één van de belangrijkste taken van het PARC zowel binnen als buiten de Parnassia Groep. Binnen de Parnassia Groep heeft het PARC presentaties verzorgd in teams, op congressen, symposia en tijdens studiemiddagen, georganiseerd door de specialisemegroepen en/of zorgbedrijven. In academische opleidingen wordt van oudsher weinig onderwijs gegeven over middelengebruik en verslaving. Het PARC heeft daarom veel onderwijsactiviteiten over dit thema verzorgd. Daarnaast heeft het PARC diverse stagiaires en medewerkers begeleid bij het wetenschappelijke deel van hun opleiding:

3

Klinisch
psychologen
in opleiding

Begeleiding van
medewerkers bij
wetenschappelijke deel van
opleiding

3

Verpleegkundig
specialisten in
opleiding

1

Klinisch
neuropsycholoog
in opleiding

Onderwijs binnen Parnassia Groep:

- ✚ Bijdragen geleverd aan het zorgoverleg in Brijder Jeugd Zuid-Holland
- ✚ Presentatie ‘contingentie management’ verzorgd tijdens de Artsendag Brijder Jeugd
- ✚ Terugkoppeling eerste resultaten PACT-studie behandelteam Brijder Jeugd Zuid-Holland en Youz Rotterdam
- ✚ Presentatie ‘Culturele verslavingszorg’ tijdens de dag van de Inhoud Culturele Psychiatrie
- ✚ Onderwijs ‘CGT bij verslavingsproblematiek jongeren’ tijdens Brijder CGW opleidingsdag
- ✚ Onderwijs ‘Behandeling stoornissen in het gebruik van stimulantia: Wat werkt ...?’ tijdens Brijder Studiedag artsen
- ✚ Onderwijs ‘Gameverslaving bij jongeren’ tijdens Brijder Studiedag artsen
- ✚ Onderwijs ‘Addiction care in the Netherlands: Innovations and harm reduction – The example of agonist medications’ tijdens studiebezoek van Noorse delegatie aan Brijder
- ✚ Presentatie ‘Contingentie management: Money makes the world go round’ tijdens PG Psychiaterdag
- ✚ Presentatie ‘Wat is er nodig om als verslavingsarts in de dagelijkse praktijk onderzoek te doen? En, hoe kan het PARC daarbij ondersteunen?’ tijdens artsenbijeenkomst Brijder
- ✚ Diverse implementatiebijeenkomsten van het onderzoeksproject ‘Youth in Transition’ bij verschillende deelnemende verslavingszorginstellingen in Nederland
- ✚ Presentatie over therapeutische alliantie tijdens regioday over cliëntenparticipatie
- ✚ Terugkoppeling eerste resultaten PACT-studie behandelteam Brijder Jeugd Noord-Holland
- ✚ Lezing over ‘Verslaving en psychiatrische comorbiditeit’ bij team Brijder Jeugd

Onderwijs buiten Parnassia Groep:

- ✚ College over verslaving bij adolescenten, derde jaar Geneeskunde LUMC
- ✚ College over verslaving, derde jaar Psychologie, Faculteit Sociale Wetenschappen, Universiteit Leiden
- ✚ College over verslaving, tweede jaars Geneeskunde LUMC
- ✚ College over verslaving, terugkomdag co-assistenten Geneeskunde LUMC
- ✚ Colleges over verslaving, halve minor LUMC
- ✚ Dubbelcollege over verslaving, 3e jaars Klinische Psychologie
- ✚ College over RCTs in verslaving, halve minor LUMC
- ✚ College over Verslavingsproblematiek bij jongeren: Onderzoek & behandeling, Master Jeugd, Complexe problematiek, Hogeschool Leiden
- ✚ College over Verslavingsproblematiek bij jongeren halve minor LUMC
- ✚ College Gameproblematiek bij jongeren ‘Youth Culture in a digital world’ Universiteit Utrecht
- ✚ Panellid Universiteit Leiden werkgroep tweedejaars psychologiestudenten

Onderwijsprijs beste halve minor 2019 van LUMC

Vincent Hendriks (links) en Robert Vermeiren (rechts) kregen in 2019 de onderwijsprijs voor de beste halve minor van 2018-2019 van het LUMC (Leids Universitair Medisch Centrum). De prijs wordt jaarlijks toegekend door studenten van de medische faculteit in Leiden.

In de winnende Halve Minor werd breed ingegaan op de klinische praktijk en het wetenschappelijk onderzoek in de Kinder- en Jeugdpsychiatrie en op het gebied van verslaving. Zo brachten de studenten in het verslavingsblok van de Halve Minor werkbezoeken aan de Brijder-Jeugd kliniek Mistral en aan het behandelcentrum in Rotterdam waar medische heroïne wordt verstrekt aan mensen met een langdurige verslaving aan heroïne. Naast workshops en colleges hadden de studenten uitgebreid de gelegenheid om patiënten en ervaringsdeskundigen te bevragen over hun ervaringen.

Onderwerpen die aan bod kwamen in de workshops en colleges waren onder andere het doen van wetenschappelijk onderzoek bij mensen met een verslaving, het belang van verslavingsgeneeskunde, de neuropsychologie van verslaving, de jeugdverslavingszorg en motiverende gespreksvoering. Ook werd in de Halve Minor uitgebreid stilgestaan bij het gebruik van psychoactieve middelen door jongeren en jongvolwassenen in het nachtleven.

8

Begeleidingen tijdens
(onderzoeks)stage

7

Begeleidingen bij
schrijven Master
scripties

Presentaties op externe congressen, symposia etc.

Nationaal

- ✚ ‘Goede initiële behandelrelatie: een succesfactor voor behandeluitkomst in de jeugd-GGZ en jeugdverslavingszorg’ tijdens symposium Ondersteunen van kwetsbare jongeren, Rotterdam
- ✚ ‘Stimulantia bij verslaving: Behandeling van stoornissen in het gebruik van stimulantia met agonistische medicatie’ tijdens jaarsymposium Verslaving, Amsterdam
- ✚ ‘Verslaving en psychiatrische comorbiditeit bij jongeren’ keynote lezing tijdens congres Verslavingsproblematiek, Eindhoven
- ✚ ‘Youth in Transition: Het beloop van verslaving van de adolescentie naar de jongvolwassenheid’ tijdens ESPRi Symposium, Rotterdam
- ✚ ‘Verslaving en psychiatrische comorbiditeit bij jongeren’ keynote lezing tijdens EFCAP Studiedag, Utrecht
- ✚ ‘ADHD en Verslaving’ tijdens Landelijk PsyQ ADHD-congres, Amersfoort

Internationaal

- ✚ ‘Treatment response in randomised controlled trials among patients with cocaine and comorbid opioid use disorders’ tijdens expert meeting ‘to start developing EMCDDA guidance for monitoring opioid substitution treatment outcomes in Europe’, Lisbon, Portugal
- ✚ ‘Agonist medications for the treatment of stimulant use disorder – The example of sustained-release dexamphetamine’ tijdens HIT Hot Topics, Liverpool, UK
- ✚ ‘Psychologische en farmacologische behandeling(en) van mensen met een stoornis in het gebruik van cocaïne en andere stimulantia’ tijdens VAD Studiedag: Let's talk about drugs ..., Vlaams Parlement, Brussel, België
- ✚ ‘Mental health trajectories of young patients (12-25 years)’ tijdens ESCAP congress, Vienna, Austria
- ✚ ‘Combined perspective on initial youth- and therapist-rated alliance: An early marker for short-term treatment outcome in youth mental health care and addiction care’ tijdens ESCAP congress, Vienna, Austria

Projecten

Het PARC heeft momenteel 10 lopende projecten, 3 van deze onderzoeken bevinden zich in de 'dataverzameling' fase en 7 bevinden zich in de 'rapportage' fase. Daarnaast werkt het PARC doorlopend aan het initiëren van nieuwe onderzoeksprojecten. Hieronder vindt u een overzicht van alle studies in 2019 en vervolgens enkele studies kort uitgelicht.

Lopende projecten – Dataverzameling fase:

- ✚ [Cliënt Monitoring Systeem \(CMS\)](#)
- ✚ [Routine Outcome Monitoring Volwassenen \(ROM Volwassenen\)](#)
- ✚ [Youth in transition: Addiction trajectories and profiles. A longitudinal study in a population cohort and a youth addiction treatment cohort](#)

Lopende projecten – Rapportage fase:

- ✚ [NextLevel: Generieke game-principes voor e-health in ggz](#)
- ✚ [PACT - Professional Alliance with Clients in Treatment](#)
- ✚ [Groot Herstelonderzoek](#)
- ✚ [Werkrelatie in onlinebehandeling](#)
- ✚ Kenmerken, problematiek en beloop zorgtrajecten van jongeren die hulp vragen bij Brijder-Jeugd: een retrospectief dossieronderzoek
- ✚ [Screening, diagnostiek en behandeling van ADHD en risicovol middelengebruik bij adolescenten: Internationaal consensus statement](#)
- ✚ [Verslavingskunde Nederland: Hernieuwd protocol indicatiestelling in de verslavingszorg](#)

Projecten in voorbereiding:

- ✚ [Vervolgonderzoek CATCH: Vertraagde afgifte dexamfetamine als 'cocadon' voor cocaïneverslaving](#)

Screening, diagnostiek en behandeling van ADHD en risicovol middelengebruik bij adolescenten: Internationaal consensus statement

In 2014 ontwikkelde het PARC de '[Richtlijn ADHD en middelengebruik bij adolescenten](#)'. Eind 2019 verzocht de *International Collaboration on ADHD en Substance Abuse* (ICASA) het PARC de literatuurstudie en aanbevelingen uit de Nederlandse richtlijn te actualiseren en voor een internationaal publiek te ontsluiten. De literatuurstudie betreft een systematische review van gecontroleerde studies van farmacologische, psychosociale en complementaire behandeling van ADHD bij adolescenten met en zonder comorbide stoornis in het gebruik van middelen. Op grond van de bevindingen worden aanbevelingen opgesteld over screening, diagnostiek en behandeling. Deze worden in verschillende Delphi rondes door internationale experts beoordeeld, om uiteindelijk te komen tot een reeks breed gedragen *consensus statements*. Deze worden als *International Consensus Statement* gepubliceerd in een *Special Issue* van het wetenschappelijke tijdschrift *European Addiction Research*.

CONSENSUS IS IN DEZE PROJECTEN HET SLEUTELWOORD. OVER DE BEHANDELING VAN ADHD BIJ JONGEREN MET EEN VERSLAVING, EN OVER DE INDICATIESTELLING NAAR ZORGZWAARTE IN DE VERSLAVINGSZORG.

VINCENT HENDRIKS

HOOFD ONDERZOEK PARC

Verslavingskunde Nederland: Hernieuwd protocol indicatiestelling in de verslavingszorg

Bij veel instellingen in de Nederlandse verslavingszorg werd of wordt gewerkt met het protocol Indicatiestelling en Trajecttoewijzing uit 2002. Op basis van onderzoek en praktijkervaringen heeft de branche organisatie Verslavingskunde Nederland (VKN) het PARC en Jellinek de opdracht gegeven om – in nauwe samenwerking met o.a. Novadic-Kentron, het NISPA, het Zwarte Gat, en het IVO – dit Indicatiestellingsprotocol te updaten. Vernieuwend streven hierin is om uiteindelijk de patiënt 'eigenaar' te

laten zijn van zijn/haar traject van indicatiestelling tot en met de keuze van de behandeling en monitoring van de behandelvoortgang. Dit betekent dat de patiënt zoveel als mogelijk een centrale rol moet gaan krijgen bij het invullen en bijhouden van zijn/haar eigen gegevens en dat de meetinstrumenten en procedures daarop ingericht moeten zijn. Uiteindelijk moet dit resulteren in een indicatiestellingsprotocol waarin de voortgang van de behandeling regelmatig door de patiënt wordt gemonitord, zodat – wanneer geïndiceerd – tijdig kan worden op- of afgeschaald.

Vervolgonderzoek CATCH: Vertraagde afgifte dexamfetamine als 'cocadon' voor cocaïneverslaving

Voor de behandeling van patiënten met een cocaïneverslaving bestaan geen 'bewezen effectieve' medicijnen. Eerder onderzoek van het PARC bij patiënten met een verslaving aan cocaïne en heroïne heeft aangetoond dat vertraagde afgifte dexamfetamine een sterk effect heeft op het verminderen van cocaïnegebruik en het verlengen van periodes van abstinentie ([10.1016/S0140-6736\(16\)00205-1](#)). Aanvullend laat het onderzoek ook zien dat vertraagde afgifte dexamfetamine waarschijnlijk een positief effect heeft op de gezondheid van de patiënten ([10.1111/add.14874](#)). Voor het PARC vormen deze resultaten aanleiding om met een aantal andere partijen vervolg-onderzoek voor te bereiden naar de effectiviteit van vertraagde afgifte dexamfetamine. Afhankelijk van de uitkomsten kan vertraagde afgifte dexamfetamine een belangrijke rol gaan spelen in de behandeling van cocaïneverslaving, vergelijkbaar met methadon voor heroïneverslaving.

WANNEER GEBRUIK VAN ALCOHOL OF DRUGS 'UIT DE HAND IS GELOPEN, KAN BEHANDELING MET 'VERVANGENDE' MEDICIJNEN UITKOMST BIJEN, ZOALS METHADON VOOR HEROÏNE. DIT ONDERZOEK DRAAGT BIJ AAN DE BELANGRIJKE ZOEKTOCHT NAAR VERVANGENDE (AGONISTISCHE) MEDICATIE VOOR COCAÏNE.

PETER BLANKEN

SENIOR ONDERZOEKER

NextLevel: Generieke game-principes voor E-health in de GGz

Games bevatten allerlei motivatieverhogende elementen die een spel aantrekkelijk maken om te blijven spelen. Het toepassen van game-elementen in een andere context dan een game, wordt 'gamificatie' genoemd. Binnen het NextLevel-project onderzoeken wetenschappers van het PARC en TU Delft met een aantal andere partijen wat de (on)mogelijkheden zijn van gamificatie van E-health interventies voor de GGz en (jeugd)-verslavingszorg. Aan de hand van verschillende ontwerpfases en prototypes wordt de werking van game-principes ter ondersteuning van behandeling onderzocht. Er zijn gegamificeerde versies ontwikkeld van aandachtsbias-trainingen voor behandeling van sociale angst en verslaving, een goal-setting applicatie en een zelfbeeld-module uit de COMET-behandeling. In 2019 zijn de volgende publicaties verschenen: '[Reflections on the design, implementation, and adoption of a gamified eHealth application in youth mental healthcare](#)' & '[The design and application of game rewards in youth addiction care](#)'.

TECHNOLOGISCHE ONTWIKKELINGEN BIJEN ALLERLEI MOGELIJKHEDEN OM DE ZORG TE VERBETEREN. IK VIND HET SPANNEND EN BELANGRIJK OM DEZE ONTWIKKELINGEN TE VOLGEN EN MOGELIJKE TOEPASSINGEN TE ONDERZOEKEN.

RENKE SPIJKERMAN

SENIOR ONDERZOEKER

PACT- Professional Alliance with Clients in Treatment

In de jeugdpsychiatrie en jeugdverslavingszorg komt het vaak voor dat jongeren onvoldoende baat hebben bij de behandeling. Dynamische factoren als behandelmotivatie en therapeutische alliantie bieden mogelijk aanknopingspunten om behandelingen beter te laten aansluiten. Om meer inzicht te verkrijgen in de dynamiek van deze factoren; de verschillende perspectieven daarop; en de veranderbaarheid van deze factoren via cliëntenfeedback en motiverende gespreksvoering heeft het PARC met een aantal andere partijen de PACT-studie opgezet. Uit de eerste studieresultaten komt naar voren dat een positieve behandelrelatie bij aanvang van de behandeling een belangrijke succesfactor is voor behandeluitkomst. Bovendien blijkt dat jongeren en hun behandelaren vaak heel verschillend denken over de kwaliteit van hun onderlinge therapeutische alliantie, waardoor aandacht voor het perspectief van zowel de jongere als therapeut van groot belang is ([10.1007/s00787-020-01503-w](https://doi.org/10.1007/s00787-020-01503-w)).

EEN ONDERZOEK DAT AANSLUIT BIJ DE PRAKTIJK EN ZICH RICHT OP HET CONTACT ALS KERNWAARDE IN BEHANDELING IS WAAR IK ENTHOUSIAST VAN WORD. DOOR DIT ONDERZOEK WETEN WE STRAKS BETER HOE WE DE ZORG VOOR DEZE JONGEREN KUNNEN VERBETEREN.

PATTY VAN BENTHEM

ONDERZOEKER/ PROMOVENDA

MET YIT KUNNEN WE EEN BRUG SLAAN TUSSEN HET ONDERZOEK EN DE PRAKTIJK. MET DE RESULTATEN VAN DIT ONDERZOEK ZULLEN WIJ ONZE BIJDRAGE LEVEREN AAN DE GEPERSONALISEERDE ZORG VOOR JONGEREN IN DE VERSLAVINGSZORG.

CHRISTINA MOSKA

ONDERZOEKER/ PROMOVENDA

YIT - Youth in Transition

Omdat er weinig bekend is over het lange termijn beloop van verslaving, comorbide psychiatrie en het sociaal functioneren bij jongeren is PARC het YIT onderzoek gestart. Binnen YIT wordt het beloop van verslaving bij jongeren onderzocht aan de hand van twee studies. Studie 1: Richt zich op verslavingsstoornissen vanaf de adolescentie tot de vroeg volwassenheid bij de algemene populatie op basis van de 'Tracking Adolescents' Individual Lives Survey (TRAILS)' data. Studie 2: Betreft een multicenter (10 instellingen in Nederland) prospectieve cohort studie onder 420 jongeren in verslavingsbehandeling. Hierbij wordt gekeken bij hoeveel jongeren sprake is van aanhoudende verslaving 2 en 4 jaar na de behandeling, comorbide mentale problemen, het sociaal functioneren, kenmerken die een (on)gunstig lange termijn beloop voorspellen en welke behandeling(en) geassocieerd kunnen worden met gunstige lange termijn uitkomsten. In 2019 zijn de eerste 200 jongeren geïnterviewd en zijn de gegevens verwerkt in een [factsheet](#).

Site: <https://www.youthintransition.nl/>

Client Monitoring System (CMS)

De tabellenboeken verschaffen doorlopend informatie aan interne en externe betrokken partijen over de aard en omvang van de cliëntpopulatie van Brijder, in termen van demografische achtergrond, het middelengebruik en gerelateerde problemen en de ontvangen zorg. Jaarlijks zijn er tabellenboeken voor [Den Haag](#), [Noord- en Zuid-Holland](#) en [Jeugd](#).

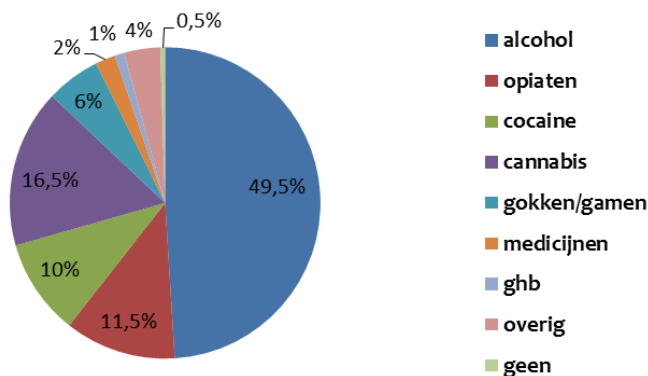

DE TABELLENBOEKEN EN DE ROM RAPPORTAGES GEVEN INZICHT OP DE SAMENSTELLING VAN ONZE CLIËNTPOPULATIE EN RESULTATEN VAN BEHANDELING. DEZE INZICHTEN KUNNEN WE GEBRUIKEN OM ONZE ZORG TE VERBETEREN.

RENKE RIGTER

ONDERZOEKSASSISTENT

primaire problematiek 2018

Routine Outcome Monitoring rapportages

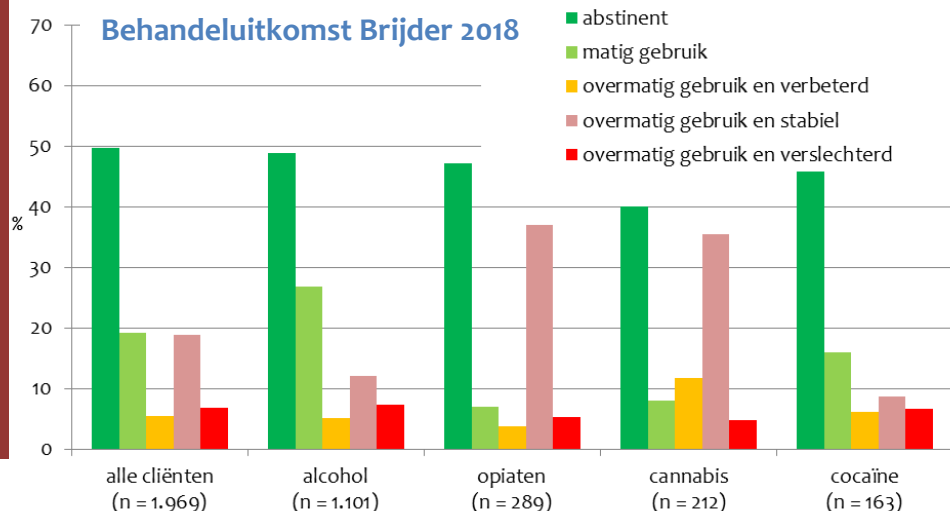

HET DATAPROGRAMMA R BIEDT VELE MOGELIJKHEDEN OM MEER UIT ONZE DATA TE HALEN. HET VERBETEREN VAN ONZE ZORG MET BIG DATA, MAAR OOK HET AUTOMATISEREN VAN ROM-RAPPORTAGES VOOR AFDELINGEN ZIJN DAAR VOORBEELDEN VAN. ALS DATA SCIENTIST GAAT MIJN HART HIER SNELLER VAN KLOPPEN.

EVELIEN VAN DER SCHEE

POSTDOC ONDERZOEKER

In de Routine Outcome Monitoring (ROM) rapportages wordt een overzicht gegeven van de behandelresultaten en de cliëntervaringen voor cliënten met een afgesloten DBC waar zowel een ROM begin- als een ROM eindmeting beschikbaar is. De rapportage koppelt zowel de resultaten terug over geheel Brijder als uitgesplitst per afdeling. In 2019 zijn er ROM rapportages uitgebracht voor [Brijder 2018](#).

In 2019 heeft het PARC de volgende artikelen gepubliceerd:

- ✚ van Benthem, P., Spijkerman, R., Blanken, P., Kleinjan, M., Vermeiren, R. R., & Hendriks, V. M. (2020). A dual perspective on first-session therapeutic alliance: strong predictor of youth mental health and addiction treatment outcome. *European Child & Adolescent Psychiatry*, 1-9. [doi: 10.1007/s00787-020-01503-w](https://doi.org/10.1007/s00787-020-01503-w)
- ✚ Blanken P, de Haan H & Dumont G (2019). De rol van psychostimulantia in de behandeling van patiënten met een stoornis in het gebruik van stimulantia (cocaine en amfetamine) en comorbide ADHD. *Psyfar - Jaargang 14 - editie 3 - 2019 | nummer 3*.
- ✚ Blanken, P., Nuijten, M., van den Brink, W., & Hendriks, V. M. (2019). Clinical effects beyond cocaine use of sustained-release dexamphetamine for the treatment of cocaine dependent patients with comorbid opioid dependence: Secondary analysis of a double-blind, placebo-controlled randomised trial. *Addiction*. [doi: 10.1111/add.14874](https://doi.org/10.1111/add.14874)
- ✚ Boumparis, N., Loheide-Niesmann, L., Blankers, M., Ebert, D. D., Korf, D., Schaub, M. P., Spijkerman, R., Tait, R.J. & Riper, H. (2019). Short-and long-term effects of digital prevention and treatment interventions for cannabis use reduction: A systematic review and meta-analysis. *Drug and alcohol dependence*. [doi: 10.1016/j.drugalcdep.2019.03.016](https://doi.org/10.1016/j.drugalcdep.2019.03.016)
- ✚ van Dooren, M. M., Visch, V. T., & Spijkerman, R. (2019). The Design and Application of Game Rewards in Youth Addiction Care. *Information*, 10(4), 126. [doi: 10.3390/info10040126](https://doi.org/10.3390/info10040126)
- ✚ van Dooren, M. M., Siriaraya, P., Visch, V., Spijkerman, R., & Bijkerk, L. (2019). Reflections on the design, implementation, and adoption of a gamified eHealth application in youth mental healthcare. *Entertainment Computing*, 31, 100305. [doi: 10.1016/j.entcom.2019.100305](https://doi.org/10.1016/j.entcom.2019.100305)
- ✚ Van Dooren, MM, Visch VT, Spijkerman R, Goossens, RHM, Hendriks, VM (In press). Therapy protocols and eHealth design: a focus group study. *JMIR Formative Research*. .
- ✚ van Dorp M, Boon A, Spijkerman R & Los L (2019, under review). Substance use prevalence rates among migrant and native adolescents in Europe: A systematic review.
- ✚ Moazen-Zadeh E, Ziafat K, Yazdani K, Mamdouh M, Wong J, Modabbernia A, Blanken P, Verthein U, Schutz C, Jang K, Akhondzadeh S & Krausz M. (2019, under review). Impact of opioid agonists on mental mental health in substitution treatment for opioid use disorder: A systematic review and Bayesian network meta-analysis of randomized clinical trials.
- ✚ Randesi, M., van den Brink, W., Levran, O., Blanken, P., van Ree, J. M., Ott, J., & Kreek, M. J. (2019). VMAT2 gene (SLC18A2) variants associated with a greater risk for developing opioid dependence. *Pharmacogenomics*, 20(05), 331-341. [doi: 10.2217/pgs-2018-0137](https://doi.org/10.2217/pgs-2018-0137)
- ✚ Van der Schee E., Hoekstra D. & Los L. (2019). Gameproblematiek bij jongeren: casuïstiek uit de behandelpraktijk. *Nurse Academy GGZ*, 4 14-19.
- ✚ Yuferov V, Randesi M, Butelman ER, van den Brink W, Blanken P, van Ree JM, Ott J & Kreek MJ (2019). Association of variants of prodynorphin promoter 68 bp repeats in Caucasians with opioid dependence diagnosis: Effect on age trajectory of heroin use. *Neuroscience Letters*, 704, 100-105. [doi: 10.1016/j.neulet.2019.03.038](https://doi.org/10.1016/j.neulet.2019.03.038)

In 2019 heeft het PARC de volgende hoofdstukken in boeken en rapportages geschreven:

- ✚ **Blanken P** (2019). Proeftuinen Integrale GGZ in de Wijk: Een evaluatie van de Integrale GGZ-wijkteams Moerwijk en Waldeck-Bohemen. Den Haag: Parnassia AddictionResearch Centre (PARC), Brijder Verslavingszorg, Parnassia Groep.
- ✚ Creemers H; **Hendriks VM** (2019). Drugsgebruik en jeugddelinquentie. In: Asscher J; Cima M; Hendriks J; Stams GJ (Red.). *Inleiding in de Forensische Orthopedagogiek*. In press. Boom/Lemniscaat.
- ✚ De Haan H & **Blanken P** (2019). Stimulantia. [pagina: 153–189]. In: Van den Brink W, Dom G, Dumont GJH, Neven A & Schellekens AFA (eds): *Farmacotherapie bij verslaving*. Houten: Prelum.
- ✚ **Hendriks V & Blanken P** (2019). Cannabis. [pagina: 61–70]. In: Van den Brink W, Dom G, Dumont GJH, Neven A & Schellekens AFA (eds): *Farmacotherapie bij verslaving*. Houten: Prelum.
- ✚ **Hendriks V** (2019). Meten en meetinstrumenten. In: Franken F, Schellekens A & Van den Brink W. *Handboek Verslaving*, tweede, geheel herziene druk. Boom Uitgevers, Amsterdam.
- ✚ Jonge de, J, **Spijkerman R**, Müller M, Salemink R, Merckx M, Wiers R (2020). *Problematisch middelengebruik, gokken en gamen –Behandelprotocol voor jongeren en jong volwassenen*. In: Protocollaire behandelingen voor kinderen en adolescenten met psychische klachten. Herziene druk. Boom Uitgevers, Amsterdam.
- ✚ **Rigter, R & Blanken P** (2019) Tabellenboeken Jeugd.
- ✚ **Rigter R & Blanken P** (2019) Tabellenboeken Noord- en Zuidholland.
- ✚ **Rigter R & Blanken P** (2019) Tabellenboeken Den Haag.
- ✚ **Rigter R & Blanken P** (2019) ROM Rapportages Brijder 2018.
- ✚ **Schee van der E** (2019) ROM rapportage Brijder Jeugd.

Pers

In 2019 is het [artikel](#) 'Hoe overtuig ik mijn zoon niet te blowen?' uitgekomen in het NRC waarbij deze lezersvraag onder andere is voorgelegd aan het PARC.

Alle publicaties en projecten

Zie <https://www.brijder.nl/wie-we-zijn/wetenschappelijk-onderzoek>

LinkedIn

PARC is ook te vinden als company op LinkedIn

Adres

Parnassia Addiction Research Centre
(PARC)

Zoutkeetsingel 40

2512 HN Den Haag

Secretariaat PARC

T 088 - 358 20 34

E monique.van.rooij@brijder.nl

ALS SECRETARESSE OP HET PARC HEB IK EEN BREED TAKENPAKKET OP ORGANISATORISCH, INHOUDELIJK EN SOCIAAL GEBIED MET ALS PRIMAIRE TAAK HET ONTLASTEN VAN DE COLLEGA'S WAT BETREFT PLANNING EN ORGANISATIE. HET WERKEN MET EEN HOOGLERAAR, ONDERZOEKERS, PROMOVENDI EN STAGIAIRES LEVERT EEN BIJZONDERE DYNAMIEK OP.

MONIQUE VAN ROOIJ
SECRETARESSE